

Teoretická informatika TIN - 2023/2024

1. test (varianta A) 13. 10. 2023

Čas na řešení: 110 minut

(max. zisk 10 bodů – 10 bodů níže odpovídá 1 bodu v hodnocení předmětu)

Jméno/přihlašovací jméno:

Hodnocení:

--	--	--	--	--

Poznámka: Pokud při vypracování zkoušky použijete jinou notaci a konvence, než byly zavedeny na přednáškách, je nutné takovou notaci popsat. Písemnou zkoušku zpracujte čitelně a úhledně.

Příklad 1
25 bodů

- a) Přesně a formálně definujte *rozšířený konečný automat* (tj. nedeterministický automat s ϵ -hranami), pojem *konfigurace automatu* a *relaci přechodu mezi konfiguracemi* (tj. krok výpočtu) včetně ϵ -přechodů.
- b) Uvažte abecedu $\Sigma = \{a, b\}$ a relaci pravé kongruence $\sim$:

$$u \sim v \iff (\#_a(u) = \#_a(v) = 0) \vee (\#_a(u) > 0 \wedge \#_a(v) > 0).$$

Nalezněte jazyk $L \subseteq \Sigma^*$ takový, že $\sim = \sim_L$, kde $\#_x(w)$ značí počet znaků x v řetězci w a $\sim_L$ značí relaci prefixové ekvivalence dané jazykem L .

Rozhodněte a dokažte, zda jsou následující jazyky regulární:

a) $L_1 = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid (\#_a(w) = \#_b(w) + \#_c(w)) \wedge \#_a(w) \geq 2\}$,

b) $L_2 = \{w \in \{a, b, c\}^* \mid (\#_a(w) = \#_b(w) + \#_c(w)) \wedge \#_a(w) \leq 2\}$.

Poznámka: Při dokazování, že je jazyk regulární, stačí uvést odpovídající gramatiku či automat. Při dokazování, že jazyk není regulární, použijte Pumping Lemma nebo Myhill-Nerodovu větu.

Příklad 2
25 bodů

Uvažme abecedu $\Sigma = \{a, b, c\}$. Necht' $\mathcal{L}_3$ značí třídu všech regulárních jazyků nad Σ a $|w|$ značí délku slova w . Rozhodněte a dokažte, zda platí následující tvrzení:

Příklad 3
30 bodů

- a) $L_1 \cup L_2 \in \mathcal{L}_3 \Rightarrow L_1 \cap L_2 \in \mathcal{L}_3$.
- b) Uvažme jazyk $L = \{w \in \Sigma^* \mid |w| > 3\}$. Existuje relace pravé kongruence $\sim$, která splňuje obě následující podmínky: i) $\sim$ **nemá konečný index** a ii) L je sjednocením (ne nutně konečným) některých tříd rozkladu $\Sigma^*/\sim$.
- c) $L \in \mathcal{L}_3 \Rightarrow \diamond L \in \mathcal{L}_3$, kde $\diamond L = \{w \in L \mid \#_a(w) = \#_b(w)\}$.

Poznámka: Regularitu a neregularitu jazyků, které byly probírány na přednáškách a cvičení, nemusíte dokazovat.

Uvažme konečný automat $A = (\{q_0, q_1, q_2\}, \{a, b, c\}, \delta, q_0, \{q_2\})$, kde δ je definována jako

$$\delta(q_0, a) = \{q_0, q_1\},$$

$$\delta(q_0, b) = \{q_0\},$$

$$\delta(q_0, c) = \emptyset.$$

$$\delta(q_1, a) = \{q_2\},$$

$$\delta(q_1, b) = \{q_0, q_1\},$$

$$\delta(q_1, c) = \emptyset.$$

$$\delta(q_2, a) = \emptyset,$$

$$\delta(q_2, b) = \emptyset,$$

$$\delta(q_2, c) = \emptyset.$$

Příklad 4
20 bodů

Zkonstruujte konečný automat A' takový, že $L(A') = co-L(A)$ (tj. A' akceptuje komplement jazyka $L(A)$).